

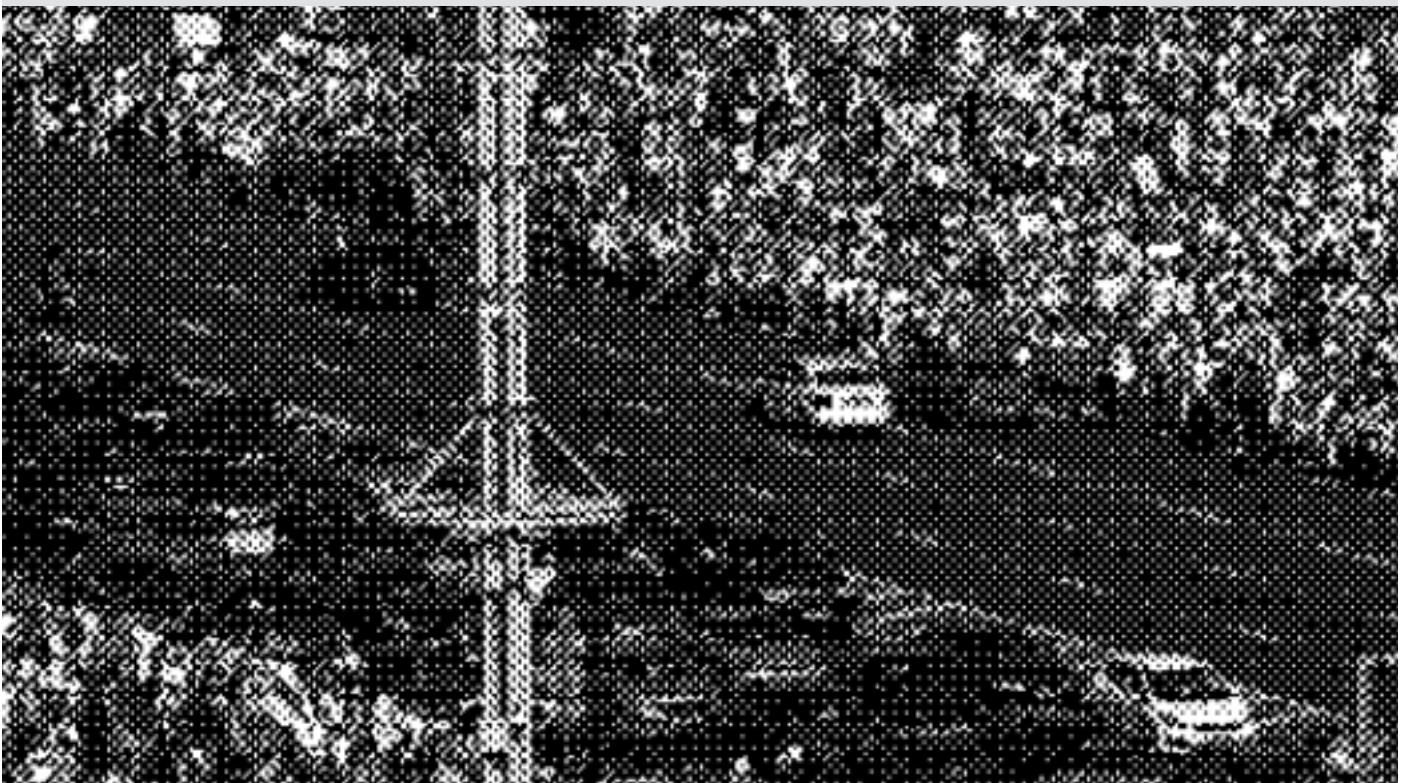
International
Accountability
Platform

for

Belarus

Люты 2025

МІЖНАРОДНАЯ ПЛАТФОРМА ПА ПРЫЦЯГНЕННІ ВІНАВАТЫХ ДА АДКАЗНАСЦІ ДЛЯ БЕЛАРУСІ (ІАРВ)

iapbelarus.org • iapb@dignity.dk [@iapbelarus.org](https://twitter.com/iapbelarus.org)

 International Accountability Platform for Belarus

Кім з'яўляецца Міжнародная платформа па прыцягненні вінаватых да адказнасці для Беларусі і якая яе мэта?

Платформа IAPV — гэта кансорцыум незалежных няўрадавых арганізацый, што аб'ядналі намаганні для збору доказаў грубых парушэнняў правоў чалавека, якія з'яўляюцца злачынствамі па міжнародным праве, меркавана здзейсненымі беларускімі ўладамі перад прэзідэнцкімі выбарамі 2020 г. і пасля іх. Мэта Платформы — дамагчыся прыцягнення да адказнасці вінаватых у сур'ёзных парушэннях правоў чалавека і міжнароднага крымінальнага права ў Беларусі, а таксама кампенсацыі шкоды пацярпелым.

- 1 Мы збіраем, абагульняем, правяраем, захоўваем і аналізуем доказы грубых парушэнняў правоў чалавека, злачынстваў па міжнародным праве, меркавана здзейсненых беларускімі ўладамі перад прэзідэнцкімі выбарамі 2020 г. і ў наступныя гады.
- 2 Наш падыход арыентаваны на пацярпелых і ўлічвае іх траўмы, мы забяспечваем ім псіхалагічную падтрымку, у тым ліку накіроўваем да адпаведных спецыялістаў.
- 3 Мы найпрост садзейнічаем нацыянальным органам пракуратуры і міжнародным органам па правах чалавека і забеспячэнні адказнасці ў расследаванні міжнародных злачынстваў у Беларусі, прапануючы адпаведныя доказы, інфармацыю і аналітыку.
- 4 Мы садзейнічаем прыцягненню да адказнасці праз нацыянальныя, рэгіянальныя і міжнародныя суды, трыбуналы і органы па правах чалавека.
- 5 Мы пастаянна ўмацоўваем патэнцыял і паляпшаем метадалогію працы партнёрскіх арганізацый у галіне дакументавання і аналізу парушэнняў.

Навошта створана Платформа?

Платформа была створана ў сакавіку 2021 г. у адказ на даклад Маскоўскага механізму АБСЕ аб парушэннях правоў чалавека ў Беларусі ад 5 лістапада 2020 г., які заклікаў да забеспячэння адказнасці за сур'ёзныя парушэнні міжнароднага права ў Беларусі, а таксама да дакументавання і захавання доказаў у гэтых мэтах.

Хто з'яўляецца партнёрамі ў кансорцыуме?

У склад Платформы ўваходзяць дзве беларускія і адна міжнародная арганізацыі-сузаснавальнікі: Праваабарончы цэнтр «Вясна», Міжнародны камітэт па расследаванні катаванняў у Беларусі і REDRESS, а таксама вядучая арганізацыя — DIGNITY — Дацкі інстытут супраць катаванняў.

У чым унікальнасць Платформы?

- IAPB — першая ў сваім родзе платформа грамадзянскай супольнасці, якая дакументуе міжнародныя злачынствы ў маштабах усёй краіны. Нібы стартап, створаны з нуля, яна збірае і аналізуе інфармацыю і доказы міжнародных злачынстваў, кіруючыся падыходам, арыентаваным на пацярпелых.
- Прымяненне норм міжнароднага крымінальнага права ў якасці прававой базы адрознівае Платформу ад іншых ініцыятыў у галіне дакументавання, большасць з якіх маюць справу з узброенымі канфліктамі і нормамі міжнароднага гуманітарнага права.
- У сваёй працы мы абапіраемся на досвед і аўтарытэт мясцовых праваабарончых арганізацый, якім давяраюць пацярпелыя ў сілу іх блізкасці да людзей і веданне кантэксту. Адначасова, Платформа абапіраецца на досвед спецыялістаў у галіне міжнароднага крымінальнага права і сетку міжнародных арганізацый.
- Маштабны збор інфармацыі і доказаў, якія захоўваюцца ў закрытай базе дадзеных са зручным пошукам і ў абароненым лічбавым каталогу матэрыялаў з адкрытых крыніц, — яшчэ адна асаблівасць гэтай ініцыятывы.
- Унікальная структура Платформы дазваляе механізмам прыцягнення да адказнасці атрымаць доступ да вычарпальнай інфармацыі і доказаў, сабраных з жорсткім кантролем якасці і ў адпаведнасці са стандартамі дапушчальнасці па крымінальным праве.

Якія доказы і інфармацыю збірае і сістэматызуе Платформа?

- 1 Апытанні пацярпелых і сведак
- 2 Дакументы, медыцынскія заключэнні, фота, аўдыё, відэа файлы, перададзеныя апытанымі
- 3 Даследаванне па адкрытых крыніцах для верыфікацыі дадзеных і актыўнага аналізу неабходнай інфармацыі
- 4 Аналітычныя прадукты, падрыхтаваныя па запыце пракуратур і іншых органаў

Колькі запытаў атрымала Платформа і каму ўжо перадала інфармацыю?

- 8 запытаў аб дапамозе ад 5 дзяржаў
- 1 прадстаўленне ў Міжнародны крымінальны суд
- 5 запытаў на інфармацыю ад Групы незалежных экспертаў ААН па Беларусі (раней — Экспертыза па Беларусі)
- 1 запыт ад Маскоўскага механізму АБСЕ
- 2 справы, якія вядуць адвакаты

Як фінансуецца Платформа?

З моманту свайго стварэння Платформа карысталася падтрымкай шырокага кола дзяржаў, у прыватнасці Аўстрыі, Бельгіі, Вялікабрытаніі, Германіі, Даніі, Злучаных Штатаў Амерыкі, Ірландыі, Ісландыі, Канады, Латвіі, Літвы, Ліхтэнштэйна, Нарвегіі, Нідэрландаў, Польшчы, Румыніі, Славакіі, Фінляндыі, Чэхіі, Швейцарыі і Эстоніі, а таксама Еўрапейскага Саюза.

Прынцыпы працы Платформы па зборы доказаў

- Стандарты крымінальнага правасуддзя / індывідуальная крымінальная адказнасць
- Інфармаваная згода
- Адпаведнасць Агульным правілам абароны дадзеных (GDPR)
- Дакументаванне працэсу захавання рэчыўных і электронных доказаў
- Падыход, арыентаваны на пацярпелых, што ўлічвае траўму і гендэрныя аспекты
- Метадалогія, адпаведная патрабаванням правоў чалавека

Асноўныя дасягненні Платформы на сёння

- Платформа была **створана з нуля** для дакументавання і аналітыкі, у адсутнасць гатовых схем або базавых дакументаў, і распрацавала базы дадзеных, інструменты, стандартныя аперацыйныя працэдуры, працэдуры інфармаванай згоды і г. д.
- Было арганізавана **комплекснае навучанне** беларускіх вядучых арганізацый, каб даць ім магчымасць выконваць сваю працу прафесійна, бяспечна і з улікам інтарэсаў пацярпелых.
- Платформа заслужыла **давер сведак і пацярпелых**, якія сведчаць аб перажытым для прыцягнення вінаватых да адказнасці. На 30 снежня 2024 г. было **апытана** 2640 пацярпелых і сведак, падрыхтаваныя і перакладзеныя стэнаграмы іх паказанняў, якія надзейна захоўваюцца, сістэматызуюцца і маркіруюцца па загадзя вызначаных крытэрах.
- З моманту свайго стварэння Платформа накіравала 600 пацярпелых на атрыманне **навукова абгрунтаванай псіхалагічнай і псіхасацыяльнай падтрымкі**.
- Платформа сабрала больш за 29 000 **дакументаў і файлаў з закрытых крыніц** (на 30 снежня 2024 г.) , у тым ліку медыцынскія, судовыя і іншыя афіцыйныя дакументы, фота і відэа, што тычацца сведчанняў, якія таксама былі прамаркіраваныя і сістэматызаваныя ў базе дадзеных разам з паказаннямі сведкаў.
- Умацоўваючы доказную базу, да 30 снежня 2024 г. Платформа даследавала і сабрала звыш 1 361 000 матэрыялаў з 895 **адкрытых крыніц**.
- Платформа накіравала **змястоўныя і комплексныя матэрыялы** ў органы пракуратуры і міжнародныя механізмы адказнасці, якія высока ацанілі яе працу.